

Moduuli 3 – Vastuullisuus- ja kiertotaloussäätelystä kilpailuetua

Tervetuloa oppimaan yrityksen vastuullisesta toiminnasta ja vastuullisesta toiminnasta kilpailukyvyyn mahdollistajana.

Tavoitteena on, että läpikäytyäsi moduulin sisällöt osaat määritellä oman paikkasi vastuullisuuskartalla ja portfoliotehtävässä määrittelet mitä yritysvastuu sinulle tarkoittaa ja miten vastuullisuus ilmenee yrityksessäsi tai arjessasi.

Orientaationa moduuliin voit kuunnella EK:n podcastin - Vastuullisuuden tulee kuulua kaikkeen mitä yritys tekee.

Tutustu lisäksi Kestävän kehityksen tavoitteisiin YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja kymmenen periaatetta - Global Compact Network Finland [Links to an external site.](#)

Vastuullisen toiminnan lähtökohtia

Vastuullisuusteemojen alla on koko joukko erilaisia kirjainyhdistelmiä ja määritelmiä. Puhumme ESG:stä, yritysvastuusta ja yritysten yhteiskuntavastuusta. Yritystoiminnan näkökulmasta vastuullisuus ei ole vain lakien noudattamista, toiminnan tulee olla lainmukaista joka tapauksessa ja lainmukaisen toiminnan tulee olla normaalia arjen yritystoimintaa. Kun tehdään enemmän kuin mitä on pakko, voidaan toiminnan sanoa olevan vastuullista.

Vastuullisen toiminnan tavoitteena on tehdä hyvää liiketoimintaa, mutta tehdä hyvää myös maailmalle ja ihmisille. Vastuullinen toiminta on hyvää liiketoimintaa ja ottaa huomioon ympäristön, ihmiset ja pyrkii toimimaan kokonaisvaltaisesti paremmin tavoitteena positiivinen vaikutus ympäristöön ja koko yhteiskuntaan. Vastuullisuusosaamisesta on pulaa.

Vastuullisuussäätely ei ole uutta, jo 70-luvulla OECD on antanut toimintaohjeita monikansallisille yrityksille. YK:n Kestävän kehityksen tavoitteet on julkaistu 2015. Yritysten raportointivelvoitteet ja yritysvastuussäätely on kehittynyt ja kehitys tulee jatkumaan edelleen. Syy vastuullisuussäätelyn lisääntymiselle on havainto, etteivät yritykset toimi vastuullisesti ilman tiukentuvaa ja tarkentuvaa säätelyä. Vastuullisuussäätelyn saralla tapahtuu paljon ja siten aihe on jatkuvasti ajankohtainen - tällä hetkellä puhututtavat esimerkiksi uusi yritysvastuudirektiivi ja kestävyysraportointidirektiivin mukaiset pk-yrityksillekin arvoketjussa läikkyvät raportointivelvoitteet.

Viimeaikaista vastuullisuussäätelyä, voit valita ja tutustua osaan tiivistelmistä ja materiaaleista linkkien takana.

Viherpesu ja viherväittämät -direktiivi [Links to an external site.](#)

Tavaroiden korjausoikeus [Links to an external site.](#)

Ekosuunnitteluasetus [Links to an external site.](#)

Metsäkatoasetus [Links to an external site.](#)

Akkuasetus [Links to an external site.](#)

Kestävyyseräraportointidirektiivi (CSRD)

Muutokset mm. kirjanpitolakiin, tilintarkastuslain, osakeyhtiölakiin, osuuskuntalakiin jne vaatimukset koskevat listattuja pk-yrityksiä 1.1.2026 lähtien, vapaaehtoinen muille pk-yrityksille, joskin käytännössä jo suurten yritysten raportointivelvoitteiden muutos vaikuttanee pk-yritysten toimintaan.

Taksonomia-asetus [Links to an external site.](#)

Yritysvastuudirektiivi (CSDDD) [Links to an external site.](#)

Corporate sustainability due diligence - European Commission (europa.eu) [Links to an external site.](#)

Pakkotyöasetus [Links to an external site.](#)

Palkka-avoimuusdirektiivi --> muutokset tasa-arvolakiin

Samapalkkaisuus - Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (stm.fi) [Links to an external site.](#)

Kyberturvallisuusdirektiivi (NIS2) --> kyberturvallisuuslaki [Links to an external site.](#)

Pakkausjättesäätely [Links to an external site.](#)

Ennallistamisasetus [Links to an external site.](#)

Tekoälyasetus [Links to an external site.](#)

Kehittyvä vastuullisuus- ja kiertotaloussäätely

Kestävyys- ja vastuullisuussäätelyn kokonaisuuden on sanottu olevan sääntelytsunami yrityksille. Edellisellä sivulla oli listattuna esimerkinomaisesti vain osa kehittyvästä sääntelystä. Kehitys näkyy sääntelyn määrässä ja alakohtaisen sääntelyn lisääntymisenä mutta myös yritysten liiketoiminnan suunnittelussa.

Kuuntele podcastista miten vastuullisuuden johtaminen on kehittynyt ja miten liiketoimintaa voidaan kehittää vastuullisuustekojen kautta. Millaisia muutoksia toimintakulttuuriin ja tavoitteisiin tulee tehdä, jotta vastuullisuus ei ole vain asetettuja pakollisia raameja, vaan lähtökohta toiminnan suunnittelulle.

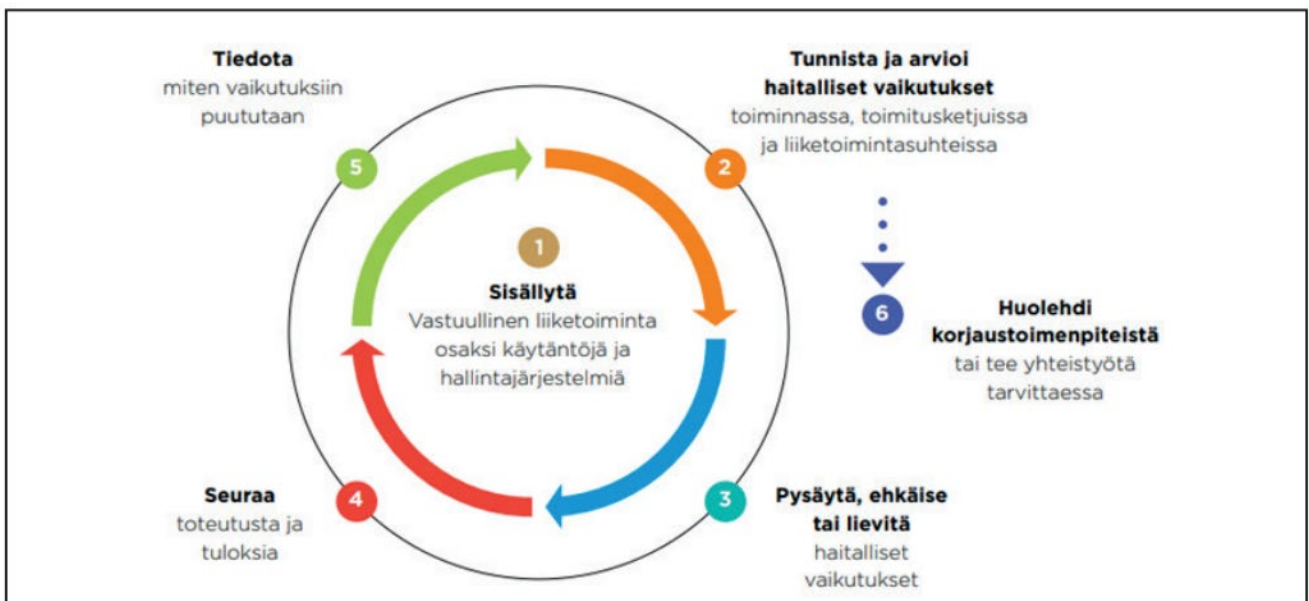
Yritysvastuudirektiivin kansallinen täytäntöönpano etenee

Uusi yritysvastuudirektiivi on käynnistänyt kansallisten tarvittavien toimenpiteiden selvittämisen. Uusi direktiivi tuo muutoksia, joiden valmistelu on jo aloitettu. Yritysvastuudirektiivin mukanaan tuomia muutoksia kannattaa siis jäädä seuraamaan aktiivisesti. Kansallista täytäntöönpanoa voi seurata hankkeen valmistelusivuilta. [Links to an external site.](#)

Nyt jo kuitenkin tiedetään, että vaikutuksia yritysten toimintaan tulee olemaan ja vaikutukset läikkyvät koko toimitusketjuun. Yrityksillä on keskeinen rooli ja yritystoiminnalla on merkittävää vaikutusta yhteiskuntaan ja talouteen ja sääntelyn tavoitteena on juurruttaa ihmisoikeuksien ja ympäristönsuojelu osaksi yritysten hallintotapaa ja toimintaa.

Direktiivi asettaa yritykselle huolellisuusveloitteen, jonka mukaisesti yrityksillä on vastuu tunnistaa, ennaltaehkäistä, estää ja lopettaa teot, joista seuraa negatiivisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia.

Huolellisuudella tarkoitetaan prosessia, jonka avulla mahdollisia haitallisia vaikutuksia tarkastellaan.

Kuva: OECD:n asianmukaisen huolellisuuden prosessi ja sitä tukevat toimenpiteet. OECD:n asianmukaisen huolellisuuden ohjeet vastuulliseen liiketoimintaan s. 22. Työ- ja elinkeinoministeriö, TEM oppaat ja muut julkaisut 5/2019.

Direktiiviä sovelletaan yrityksiin:

EU:ssa toimivat yritykset ja emoyhtiöt, joilla on yli 1000 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen liikevaihto on yli 450 miljoonaa euroa

EU:ssa toimivia franchise-yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 80 miljoonaa euroa, jos vähintään 22,5 miljoonaa euroa on peräisin rojalteista

Kolmansien maiden yritykset, jotka toimivat EU:n alueella ja jotka ylittävät edellä mainitut liikevaihdon raja-arvot EU:n alueella.

Pk-yritykset eivät kuulu sääntelyn piiriin, mutta direktiivi tarjoaa tukea niille pk-yrityksille, jotka voivat olla epäsuorasti sääntelyn vaikutuksen alaisina. Yritysvastuudirektiivi takaa EU:n sisämarkkinoilla yhtäläisen sääntelyn tason kaikille kilpaileville yrityksille.

Uuden yritysvastuusääntelyn lisäksi yritysvastuu on muutakin - kaikki ESG-sääntely on vastuullisuussääntelyä. ESG tulee sanoinsta environmental, social, governance, eli tällöin tarkoitetaan kaikkea ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintoon liittyvää vastuuta.

Alla aiheeseen liittyviä ajankohtaisia sisältöjä, joista voit valita mihin haluat perehtyä tarkemmin.

EK:n vastuullisuus opas, jossa pk-yrityksille oma osuus. [EK_Vastuullisuus_EU_ok.pdf](#)Download EK:n vastuullisuus opas, jossa pk-yrityksille oma osuus. [EK_Vastuullisuus_EU_ok.pdf](#)

Suomella on tavoitteena on kiertotalouden voittajajoukoissa.

EU:n vihreän kehityksen ohjelma tarkoittaa myös lisääntyvää sääntelyä, johon sisältyy ohjauskeinoja, joilla tavoitellaan hiilineutraaliutta. Siirtymä hiilineutraaliuteen vaatii toimivaa kiertotaloutta ja onnistuakseen tarvitsemme toimivia kiertotalousmarkkinoita. EU:ssa luodaan yhteisiä pelisääntöjä sisämarkkinoille ja pidetään huolta yritysten toimintaedellytyksistä - sääntelyn voi nähdä myös yritysten etuna. Suuri toimintaympäristön muutos tuottaa myös paljon mahdollisuuksia.

Kiertotalous- ja vastuullisuussääntelyn keskiössä on EU:n taksonomia, joka on koko EU:n laajuinen investointien luokittelujärjestelmä.

Lue lisää vastuullisuussääntelystä EU:n taksonomia määrittää kriteerit vihreälle rahoitukselle | Aiheet | Euroopan parlamentti [Links to an external site.](#)

Kestävä tuotesuunnittelu on kiertotaloussääntelyn ytimessä ja tuore ekosuunnitteluasetus, [Links to an external site.](#)

jonka myötä tuotteiden elinkaaren ympäristövaikutuksia pyritään minimoimaan.

Ekosuunnitteluasetuksen nojalla tullaan antamaan tarkempia ala- ja tuoteryhmäkohtaisia säädöksiä ja vaatimuksia.

CC-BY Outi Lappi / Laurea-ammattikorkeakoulu Oy